РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 1 (24)

Січень – лютий 2019 р.

DOI 10.53672/ej.1.2019

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.1.2019

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2019, № 1 (24)

січень – лютий 2019 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.1.2019[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2019. — № 1 (24) (січень – лютий 2019). — 50 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2019
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2019

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 10

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *10*

Держилов Дмитро Ігорович 10

Одеський окружний адміністративний суд, П'ятий апеляційний адміністративний суд. Судом скасовано рішення Фонду держмайна України щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності оцінювача, який був залучений для проведення оціночної експертизи як фахівець з відповідних галузей знань без присвоєної кваліфікації судового експерта 11

Науковий online журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» став інформаційним партнером X Щорічного судового форуму «Незалежна судова влада – фундамент держави в умовах турбулентності». . 14

Візитівка журналу 16

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *17*

«Консультація»: запит, замовлення на проведення судово-психологічної експертизи за різними підставами, у тому числі із застосуванням поліграфа 17

Холодный Ю. И., Малахов Д. Г., Орлов В. А., Карташов С. И., Александров Ю. И., Ковальчук М. В. Холодний Ю. І., Малахов Д. Г., Орлов В. А., Карташов С. І., Александров Ю. І., Ковальчук М. В. Вивчення нейрокогнітивних процесів у парадигмі приховування інформації. 18

1.3. Судова практика *21*

Нижний А. В., Ходаківський М. П., Юровська Г. В. Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика. Посібник для суддів. 21

Онищенко О. Р. Маніпулювання свідомістю та поведінкою жертв під час шахрайства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія». Рязань, 2005. 25 с. 24

1.4. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *27*

Салова Е. Юридичний порадник. Алгоритми дій для представників громадянського суспільства при взаємодії із правоохоронними органами. - К.: Центр демократії та верховенства права, 2021. - 27 с. . . 27

29 березня 2018 року в Києві відбувся курс-практикум із написання експертного психологічного висновку для суду 30

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 31

В Національній школі суддів України було проведено одноденний тренінг для працівників апаратів судів на тему: “Поліграф і психологічна діагностика. Сучасні методи оцінки достовірності повідомленої інформації” 31

В Україні розроблено Mobi-підлокітники Polygraph, які дозволяють використовуючи звичайний офісний стілець створити професійне крісло поліграфолога 31

В КВЕД-2010 з'явилося уточнення, яке стосується виробництва детекторів брехні в Україні 32

25-26 травня 2019 року вперше в Україні в місті Києві відбудеться семінар президента Міжнародного співтовариства поліграфологів Натана Гордона на тему: "Ефективні техніки інтерв’ю (допиту) і тестування на поліграфі у кадровій роботі і розкритті злочинів" 32

Тематичні зустрічі українських поліграфологів - шлях до втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації фахівців молодої професії експерт-поліграфолог 33

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 36

Поліграф Рудольфа Рота (1881). 36

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 38

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 41

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 44

ВИХІДНІ ДАНІ 50

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» — реферативно-науковий. Він поєднує дві ознаки, визначені ДСТУ 3017:2015: науковий журнал містить публікації про теоретичні й прикладні дослідження, а реферативний — упорядковану сукупність бібліографічних записів разом із рефератами. Тому в номері є оригінальні статті, вперше оприлюднені в нашому виданні, і реферати праць, які вже виходили в інших виданнях, на офіційних сайтах або в судових рішеннях. Кожен реферат має позначку «Реферат», анотацію та бібліографічний опис першоджерела: за кілька хвилин ви дізнаєтеся головне й зможете прочитати оригінал повністю.[1]

Шановні читачі! Кожен висновок судового експерта починається з питання, на яке ще ніхто не дав відповіді. У номері 2019, № 1 (24) ми зібрали 10 матеріалів, які допомагають шукати такі відповіді: поліграф і виявлення обману, судово-психологічна експертиза, правові позиції Верховного Суду.

> *З історії світової судової експертизи. У звіті Національної дослідницької ради США «Strengthening Forensic Science in the United States: A Path Forward» (2009) констатовано, що за винятком аналізу ядерної ДНК жоден криміналістичний метод не має суворого доведення того, що він здатен стабільно і з високою певністю встановлювати зв'язок між доказом і конкретною особою чи джерелом. Дослідження доручив Конгрес законом про асигнування на 2006 рік, що набув чинності 22 листопада 2005 року. У 2019 році минає 10 років від цієї події.*[2]

Свіжі події професійного життя ми зібрали в розділі «Новини журналу». Повертайтеся до архіву журналу частіше: щотижня тут з'являються нові матеріали, а редакція чекає на ваші статті.

Редакція журналу

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Strengthening Forensic Science in the United States: A Path Forward (National Research Council, 2009), NCJ 228091. URL: https://archive.gfjc.fiu.edu/fse/pdfs/228091.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Держилов Дмитро Ігорович[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 22.09.2021

Анотація. Довідкова картка співробітника редакції: Д. І. Держилов – фотокореспондент (на громадських засадах) online журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і

спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463). Зазначено, що він має вищу освіту з економіки підприємства, товарознавства й експертизи в митній справі, заснував і очолює Благодійний фонд «Олександра Кириленка», працює в Одесі. Наведено його професійне кредо «Ви завжди в центрі об'єктива» та контакти, згадано професійне посвідчення фотокореспондента і правила фото- та відеозйомки для громадян.

Ключові слова: редакція журналу, фотокореспондент, Держилов Д. І, Благодійний фонд «Олександра Кириленка», Одеса.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 22.09.2021.

REFERENCES

1. Derzhylov Dmytro Ihorovych. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/5766-derzhilov-dmitrij-igorovich (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Судом скасовано рішення Фонду держмайна України щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності оцінювача, який був залучений для проведення оціночної експертизи як фахівець з відповідних галузей знань без присвоєної кваліфікації судового експерта[1]

Одеський окружний адміністративний суд, П'ятий апеляційний адміністративний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 22.09.2021

Реферат. Чи може оцінювач без кваліфікації судового експерта готувати висновок для використання в судовому процесі і чи можна притягти його за це до дисциплінарної відповідальності? Відповідь на це питання дає рішення Одеського окружного адміністративного суду від 19 квітня 2021 р. у справі № 420/6284/19 за позовом С. І. Большакова до Фонду державного майна України. Суд

визнав протиправним і скасував рішення Екзаменаційної комісії Фонду, оформлене протоколом № 114 від 26 вересня 2019 р., про притягнення оцінювача до дисциплінарної відповідальності за проведення судової оціночної експертизи на замовлення зацікавлених осіб або слідства. Рішення набрало законної сили 20 вересня 2021 р., коли П'ятий апеляційний адміністративний суд розглянув апеляційну скаргу Фонду. Суд виходив з того, що за положеннями ЦПК, КПК України та Закону України «Про судову експертизу» висновок експерта може надати державна спеціалізована установа, судовий експерт, який не є працівником такої установи, а також інший фахівець (експерт) з відповідної галузі знань у порядку та на умовах, визначених цим Законом. Враховано й те, що позивач раніше мав кваліфікацію судового експерта, пройшов відповідну підготовку і втратив її лише через припинення діяльності як атестованого судового експерта Міністерства юстиції України. Редакція розглядає справу як ще один аргумент на користь права сторін кримінального, цивільного, адміністративного та господарського процесу залучати до проведення експертиз фахівців без присвоєної кваліфікації судового експерта. Довідково схарактеризовано оціночну експертизу як різновид незалежної експертизи для визначення ринкової вартості земельних ділянок, будинків, квартир, транспортних засобів, суден, літаків, об'єктів інтелектуальної власності, торговельних марок і культурних цінностей; перелічено ситуації, коли вона обов'язкова або доцільна: купівля-продаж, реорганізація чи закриття підприємства, кредитування під заставу, страхування, оренда, визначення розміру збитків. Для оцінювачів, судових експертів і адвокатів матеріал окреслює межі дисциплінарного контролю Фонду державного майна за участю оцінювачів у судово-експертній діяльності.

Ключові слова: оціночна експертиза, оцінювач, дисциплінарна відповідальність, Фонд державного майна України, інший фахівець з відповідної галузі знань, кваліфікація судового експерта,

Закон України «Про судову експертизу», висновок експерта, адміністративне судочинство.

Court Annuls the Decision of the State Property Fund of Ukraine to Impose Disciplinary Liability on a Valuer Engaged to Conduct a Valuation Examination as a Specialist in the Relevant Field Without the Qualification of a Forensic Expert

Odeskyi okruzhnyi administratyvnyi sud, Piatyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud.

Abstract. Whether a professional valuer without the qualification of a forensic expert may prepare an expert opinion for use in court remains a contested issue in Ukrainian practice. This paper reviews administrative case No. 420/6284/19 brought by S. I. Bolshakov against the State Property Fund of Ukraine. By its judgment of 19 April 2021, the Odesa District Administrative Court declared unlawful and set aside the decision of the Fund's Examination Commission (minutes No. 114 of 26 September 2019) imposing disciplinary liability on the valuer for conducting a forensic valuation examination at the request of interested persons or investigators. The judgment became final on 20 September 2021, when the Fifth Administrative Court of Appeal ruled on the Fund's appeal. The court relied on the Civil Procedure Code, the Criminal Procedure Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Forensic Examination", under which an expert opinion may be provided by a state specialised institution, by a forensic expert not employed by such an institution, or by another specialist in the relevant field under the conditions set by that Law. It also noted that the claimant had previously held the qualification of a forensic expert and lost it only after ceasing to work as an expert certified by the Ministry of Justice of Ukraine. The paper adds background on valuation examination as a form of independent expertise used to determine the market value of land, buildings, vehicles, vessels, aircraft, intellectual property and cultural property, and lists the transactions for which valuation is required. The case clarifies the limits of disciplinary control over valuers

who take part in forensic work and supports the use of opinions prepared by specialists without forensic expert certification.

Keywords: valuation examination, property valuer, disciplinary liability, State Property Fund of Ukraine, specialist in the relevant field, forensic expert qualification, Law of Ukraine On Forensic Examination, expert opinion, administrative proceedings.

Першоджерело: Рішення Одеського окружного адміністративного суду від 19.04.2021 у справі № 420/6284/19; Постанова П'ятого апеляційного адміністративного суду від 20.09.2021 у справі № 420/6284/19. Реферат оприлюднено в журналі 22.09.2021.

REFERENCES

1. Odeskyi okruzhnyi administratyvnyi sud, Piatyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud. Sudom skasovano rishennia Fondu derzhmaina Ukrainy shchodo prytiahnennia do dystsyplinarnoi vidpovidalnosti otsiniuvacha, yakyi buv zaluchenyi dlia provedennia otsinochnoi ekspertyzy yak fakhivets z vidpovidnykh haluzei znan bez prysvoienoi kvalifikatsii sudovoho eksperta [Court Annuls the Decision of the State Property Fund of Ukraine to Impose Disciplinary Liability on a Valuer Engaged to Conduct a Valuation Examination as a Specialist in the Relevant Field Without the Qualification of a Forensic Expert] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/shkola-otsenky-bolshakova-si-m-odesa-ukraina/5767-skasovano-rishennya-fondu-derzhavnogo-majna-ukrajini-shchodo-prityagnennya-do-distsiplinarnoji-vidpovidalnosti-otsinyuvacha-yakij-buv-zaluchenij-dlya-provedennya-ekspertizi-yak-fakhivets-z-vidpovidnikh-galuzej-znan-bez-prisvoenoji-kvalifikatsiji-sudovogo-eksperta (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Науковий online журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» став інформаційним партнером X Щорічного судового форуму «Незалежна судова влада – фундамент держави в умовах турбулентності»[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 04.10.2021

Анотація. Повідомлення про те, що журнал став інформаційним партнером X Щорічного судового форуму «Незалежна судова влада – фундамент держави в умовах турбулентності». Сам текст, однак, про форум не розповідає, а відтворює візитівку видання: журнал засновано О. А. Назаровим у травні 2016 р. для популяризації судово-психологічної експертизи, поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній практиці; редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації. Перелічено бази (Google Scholar, ISSN International Centre, Crossref з префіксом DOI 10.53672, Реєстр наукових видань України) і контакти засновника та заступників головного редактора.

Ключові слова: інформаційне партнерство, судовий форум, візитівка журналу, редакційна колегія, наукометричні бази.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 04.10.2021.

REFERENCES

1. Naukovyi online zhurnal "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" stav informatsiinym partnerom X Shchorichnoho sudovoho forumu "Nezalezhna sudova vlada – fundament derzhavy v umovakh turbulentnosti" [The Scientific Online Journal "Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" Became an Information Partner of the 10Th Annual Judicial Forum "Independent Judiciary – The Foundation of the State in Times of Turbulence"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/5843-naukovij-online-zhurnal-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-zastosuvannya-poligrafa-i-spetsialnikh-znan-v-yuridichnij-praktitsi-stav-informatsijnim-partnerom-x-shchorichnogo-sudovogo-forumu-nezalezhna-sudova-vlada-fundament-derzhavi-v-umovakh-turbulentnosti-yakij-prokhodiv-30-veresnya-01-zhovtnya-2021-roku-v-misti-

kievi-za-initsiativi-asotsiatsiji-pravnikiv-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Візитівка журналу[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 04.10.2021

Анотація. Візитівка електронного науково-прикладного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці», який канд. психол. наук, доцент О. А. Назаров заснував у травні 2016 р. Мета видання – популяризувати можливості судово-психологічної експертизи та поліграфа для розв'язання відповідальних правових ситуацій, а також інші напрями спеціальних знань (економічні, товарознавчі, медичні, військові, криміналістичні). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації. Зазначено бази даних, поштову адресу в Києві та контакти засновника-видавця і заступників головного редактора – професорів Н. О. Євдокимової та О. А. Кириченка.

Ключові слова: візитівка журналу, засновник-видавець, редакційна колегія, ISSN 2521-1463, Crossref, контакти редакції.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 04.10.2021.

REFERENCES

1. Vizytivka zhurnalu [Journal Profile]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/5844-korotka-informatsiya-pro-zhurnal (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

«Консультація»: запит, замовлення на проведення судово-психологічної експертизи за різними підставами, у тому числі із застосуванням поліграфа[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 05.09.2021

Анотація. Нагадування про послугу «Консультація»: журнал приймає запити й замовлення на судово-психологічну експертизу за різними підставами, зокрема із застосуванням поліграфа, від зацікавлених осіб, суду й правоохоронних органів відповідно до процесуальних кодексів. Повідомлено, що у 2021 р. на запити читачів проведено понад 270 консультацій різного спрямування. Організатором названо головного редактора, атестованого судового експерта-психолога (поліграфолога), канд. психол. наук, доцента О. А. Назарова; подано телефон, офіційні сайти експерта, зокрема щодо тестувань на поліграфі EyeDetect (Converus Inc., США), і посилання на продаж портативних підлокітників Mobi для поліграфа.

Ключові слова: «Консультація», судово-психологічна експертиза, поліграф, EyeDetect, послуги журналу.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 05.09.2021.

REFERENCES

1. "Konsultatsiia": zapyt, zamovlennia na provedennia sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy za riznymy pidstavamy, u tomu chysli iz zastosuvanniam polihrafa ["Consultation": Request and Order for a Forensic Psychological Examination on Various Grounds, Including with the Use of the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5653-konsultatsiya-zapit-zamovlennya-na-provedennya-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-za-rizn-

imi-pidstavami-u-tomu-chisli-iz-zastosuvannyam-poligrafa (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Холодний Ю. І., Малахов Д. Г., Орлов В. А., Карташов С. І., Александров Ю. І., Ковальчук М. В. Вивчення нейрокогнітивних процесів у парадигмі приховування інформації[1]

Холодный Ю. И., Малахов Д. Г., Орлов В. А., Карташов С. И., Александров Ю. И., Ковальчук М. В.

Реферат · оприлюднено 13.10.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Холодний Ю. І., Малахов Д. Г., Орлов В. А., Карташов С. І., Александров Ю. І. і Ковальчук М. В. (НДЦ «Курчатовський інститут», Інститут психології РАН, Москва) у статті, опублікованій у журналі «Экспериментальная психология» (2021, т. 14, № 3, с. 17–39), підсумовують цикл експериментів, у яких функціональну магнітно-резонансну томографію (фМРТ) поєднано з одночасною реєстрацією вегетативних реакцій МРТ-сумісним поліграфом (МРТсП). Автори вважають свою роботу черговим етапом розвитку прикладної, криміналістичної психофізіології й констатують становлення нового, нейрокриміналістичного напряму нейробіологічних досліджень. Мета статті – анонсувати технологію комплексних фМРТ-МРТсП-досліджень нейрокогнітивної спрямованості та перевірити її ефективність. Вибірку становили 23 студенти технічного закладу вищої освіти, чоловіки віком 22–23 роки. Використано два запозичені з криміналістичної практики тести: «тест із приховуваним ім'ям», що моделює приховування особистісно значущої інформації, яка зберігається в пам'яті десятиліттями, і «тест на знання винного», що моделює приховування ситуаційно значущої інформації, засвоєної за годину до експерименту. Шкірно-гальванічні реакції та реакції у фотоплетизмограмі, записані МРТсП під час сканування, проаналізовано за допомогою системи кількісної оцінки фізіологічних даних. Автори підтвердили високу узгодженість експертної бальної та автоматичної кількіс-

ної оцінки поліграм, виявили способи вдосконалити автоматичну оцінку і показали корисність цієї системи та прийому «конкретизації вибірки» для вивчення функціональної зв'язності зон мозку під час приховування особистісно і ситуаційно значущої інформації. Список літератури (49 позицій) засвідчує опору на праці Ю. І. Александрова й В. Б. Швиркова із системної психофізіології, зарубіжні фМРТ-дослідження обману та приховуваної інформації (D. D. Langleben, M. Gamer, M. J. Farah, J. P. Rosenfeld) і публікації з автоматизованої оцінки поліграм (D. J. Krapohl, R. Nelson, M. Handler). Для поліграфологів і судових експертів праця цікава як спроба пов'язати периферичні фізіологічні реакції, які реєструє поліграф, з активністю мозкових структур.

Ключові слова: функціональна магнітно-резонансна томографія, МРТ-сумісний поліграф, приховування інформації, тест на знання винного, тест із приховуваним ім'ям, шкірно-гальванічна реакція, фотоплетизмограма, автоматична оцінка поліграм, функціональна зв'язність мозку, нейрокриміналістика, криміналістична психофізіологія.

Kholodny Yu. I., Malakhov D. G., Orlov V. A., Kartashov S. I., Alexandrov Yu. I., Kovalchuk M. V. Study of Neurocognitive Processes in a Paradigm of Information Concealment

Kholodnyi Yu. Y., Malakhov D. H., Orlov V. A., Kartashov S. Y., Aleksandrov Yu. Y., Kovalchuk M. V.

Abstract. Since the early 2000s, functional MRI has been studied as a means of detecting deception and concealed information, and several research groups have tried to combine it with polygraph data. Kholodny, Malakhov, Orlov, Kartashov, Alexandrov and Kovalchuk (National Research Centre "Kurchatov Institute" and the Institute of Psychology, Moscow) summarise a series of experiments combining fMRI with simultaneous recording of autonomic responses by an MRI-compatible polygraph (MRIcP). They present the work as a new stage of applied forensic psychophysiology and as evidence of an emerging neuroforensic line of neurobiological research. The paper announces a tech-

nology for combined fMRI-MRIcP neurocognitive studies and reports a test of its effectiveness on 23 male technical university students aged 22-23. Two procedures borrowed from forensic practice were used: a concealed name test, modelling concealment of personally significant information stored in memory for decades, and a guilty knowledge test, modelling concealment of situationally significant information acquired an hour before the experiment. Skin conductance and photoplethysmographic responses recorded during scanning were analysed with a system for quantitative evaluation of physiological data. The authors report high agreement between expert numerical scoring and automated quantitative scoring of polygrams, identify ways to improve automated scoring, and show the usefulness of the quantitative system and of a "sample specification" technique for studying functional connectivity of brain regions during concealment. For polygraph examiners and forensic experts, the study links peripheral responses recorded by the polygraph with measurable brain activity.

Keywords: functional magnetic resonance imaging, MRI-compatible polygraph, concealed information, guilty knowledge test, concealed name test, skin conductance response, photoplethysmography, automated polygraph scoring, functional brain connectivity, neuroforensics, forensic psychophysiology.

Першоджерело: Холодный Ю. И., Малахов Д. Г., Орлов В. А., Карташов С. И., Александров Ю. И., Ковальчук М. В. Изучение нейрокогнитивных процессов в парадигме сокрытия информации. Экспериментальная психология. 2021. Т. 14, № 3. С. 17–39. DOI: 10.17759/exppsy.2021140302.[2] DOI: **10.17759/exppsy.2021140302**[2]. Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.

REFERENCES

1. Kholodnyi Yu. I., Malakhov D. H., Orlov V. A., Kartashov S. I., Aleksandrov Yu. I., Kovalchuk M. V. Vyvchennia neirokohnityvnykh protsesiv u paradyhmi prykhovuvannia informatsii [Kholodny Yu. I., Malakhov D. G., Orlov V. A., Kartashov S. I., Alexandrov Yu. I., Kovalchuk M. V. Study of Neurocognitive Processes in a Paradigm of Information Concealment] :

referat / Kholodnyy Yu. Y. ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5914-kholodnyj-yu-i-malakhov-d-g-orlov-v-a-kartashov-s-i-aleksandrov-yu-i-kovalchuk-m-v-izuchenie-nejrokognitivnykh-protsessov-v-paradigme-sokrytiya-informatsii-eksperimentalnaya-psikhologiya-2021-tom-14-3-s-17-39 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kholodnyy Yu. I., Malakhov D. G., Orlov V. A., Kartashov S. I., Aleksandrov Yu. I., Kovalchuk M. V. Izuchenie neyrokognitivnykh protsessov v paradigme sokrytiya informatsii [Study of Neurocognitive Processes in the Concealed Information Paradigm]. Eksperimentalnaya psikhologiya. 2021. T. 14, № 3. S. 17–39. DOI: https://doi.org/10.17759/exppsy.2021140302. URL: https://psyjournals.ru/journals/exppsy/archive/2021_n3/exppsy_2021_n3_Kholodny_et_al.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

1.3. СУДОВА ПРАКТИКА

Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика. Посібник для суддів[1]

Нижний А. В., Ходаківський М. П., Юровська Г. В.

Реферат · оприлюднено 27.06.2021

Реферат. Посібник для суддів, підготовлений А. В. Нижним, М. П. Ходаківським і Г. В. Юровською за редакцією А. В. Нижного (Київ : Алерта, 2020, 234 с.) і рекомендований до друку Науково-методичною радою Національної школи суддів України, присвячено проблемам судової практики у справах про недійсність правочинів. Автори ставлять за мету показати шляхи їх розв'язання, напрацьовані насамперед судами касаційної інстанції, а там, де єдиного підходу немає, запропонувати власний варіант. Теорію викладено в обсязі, потрібному для розуміння практики, а цитовані судові рішення супроводжено гіперпосиланнями на Єдиний дер-

жавний реєстр судових рішень. Праця має п'ять розділів: загальна характеристика правочинів і вимоги до їх дійсності за ст. 203 ЦК України; поняття, види та наслідки недійсності, зокрема розмежування реституції й кондикції, особливості реституції за договорами оренди, надання послуг і підряду, відшкодування шкоди та конфіскація; визнання правочину дійсним як спосіб захисту, у тому числі «зцілення» правочину, вчиненого без обов'язкового нотаріального посвідчення; процесуальні питання (юрисдикція, підсудність, судовий збір, склад учасників, заінтересованість позивача, позовна давність, межі позовних вимог, мирова угода); окремі категорії справ щодо нерухомості, помилки, обману, насильства, фіктивних і удаваних правочинів, вчинення правочину поза межами дієздатності та кредитних відносин. Автори чітко розмежовують нікчемні й оспорювані правочини (ст. 215 ЦК), спираються на презумпцію правомірності правочину (ст. 204 ЦК), відмежовують недійсність від неукладеності та розірвання договору і простежують, як Велика Палата Верховного Суду в постанові від 04.06.2019 у справі № 916/3156/17 підтримала підхід, за яким вимога визнати нікчемний правочин недійсним не є належним способом захисту. Наприкінці вміщено покажчик рішень касаційних судів і перелік нормативних актів. Судовим експертам-психологам найближчі підрозділи про невідповідність волі та волевиявлення й про дієздатність: саме в цих спорах суд з'ясовує, чи відповідало волевиявлення особи її внутрішній волі. Посібник корисний суддям, адвокатам, експертам і науковцям.

Ключові слова: недійсність правочину, нікчемний правочин, оспорюваний правочин, реституція, кондикція, способи захисту цивільних прав, Верховний Суд, вади волі, дієздатність, судова практика.

Invalidity of Transactions: Fundamentals of Theory and Judicial Practice. A Manual for Judges

Nyzhnyi A. V., Khodakivskyi M. P., Yurovska H. V.

Abstract. Disputes over the invalidity of civil-law transactions are among the most frequent and doctrinally contested cases in Ukrainian courts. Nyzhnyi A. V., Khodakivskyi M. P. and Yurovska H. V. (ed. by Nyzhnyi A. V.; Kyiv: Alerta, 2020; 234 pp.) wrote this manual for judges, recommended for publication by the Scientific and Methodological Council of the National School of Judges of Ukraine. Their purpose is to map the problems of case law on invalid transactions, to present the solutions developed mainly by the cassation courts, and to propose their own answers where practice is inconsistent. Theory is limited to what is needed to read the case law, and the decisions cited are hyperlinked to the Unified State Register of Court Decisions. Five chapters address the requirements for a valid transaction under Article 203 of the Civil Code of Ukraine; the notion, types and consequences of invalidity, including the line between restitution and unjust enrichment; recognition of a transaction as valid; procedural matters such as jurisdiction, court fees, standing, limitation periods and settlement; and specific categories involving real estate, mistake, fraud, duress, sham and simulated transactions, legal capacity and credit relations. The authors separate void from voidable transactions (Article 215), rely on the presumption of lawfulness, distinguish invalidity from non-conclusion and termination of a contract, and show how the Grand Chamber of the Supreme Court (case No. 916/3156/17, 4 June 2019) held that a claim to declare a void transaction invalid is not a proper remedy. The sections on defects of will and on capacity are of direct interest to forensic psychologists.

Keywords: invalidity of transactions, void transaction, voidable transaction, restitution, unjust enrichment, civil remedies, Supreme Court of Ukraine, defects of will, legal capacity, case law.

Першоджерело: Нижний А. В., Ходаківський М. П., Юровська Г. В. Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика : посіб. для суддів / за ред. А. В. Нижного. Київ : Алерта, 2020. 234 с.[2] Реферат оприлюднено в журналі 27.06.2021.

REFERENCES

1. Nyzhnyi A. V., Khodakivskyi M. P., Yurovska H. V. Vyznannia pravochyniv nediisnymy: osnovy teorii ta sudova praktyka. Posibnyk dlia suddiv [Invalidity of Transactions: Fundamentals of Theory and Judicial Practice. A Manual for Judges] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/sudebnaya-praktika-po-sdelkam-s-porokami-voli/5259-nizhnij-a-v-khodakivskij-m-p-yurovska-g-v-viznannya-pravochiniv-nedijsnimi-osnovi-teoriji-ta-sudova-praktika-posibnik-dlya-suddiv-a-v-nizhnij-m-p-khodakivskij-g-v-yurovska-pid-redaktsieyu-a-v-nizhnogo-kijiv-alerta-2020-234-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Nyzhnyi A. V., Khodakivskyi M. P., Yurovska H. V. Vyznannia pravochyniv nediisnymy: osnovy teorii ta sudova praktyka [Invalidity of Transactions: Fundamentals of Theory and Judicial Practice. A Manual for Judges] : posib. dlia suddiv / za red. A. V. Nyzhnoho. Kyiv : Alerta, 2020. 234 s. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/nyzhnyy_a._v._hodakivskyy_m._p._yurovska_g._v._vyznannya_pravochyniv_nediysnymy.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Маніпулювання свідомістю та поведінкою жертв під час шахрайства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія». Рязань, 2005. 25 с.[1]

Онищенко О. Р.

Реферат · оприлюднено 27.06.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Автореферат кандидатської дисертації О. Р. Онищенка за спеціальністю 19.00.06 «Юридична психологія» (Рязань, 2005, 25 с.) присвячено психологічним механізмам шахрайства, у якому заволодіння майном досягається не силою, а прихованим керуванням рішеннями потерпілого. Кримінальне маніпулювання під час шахрайства автор визначає як систему засобів спрямо-

ваного прихованого психологічного впливу на жертву з метою заволодіння чужим майном або набуття права на нього. Такий вплив розгортається в комунікації «шахрай – жертва» і, за Онищенком, проходить три етапи: встановлення психологічного контакту; конструювання та ініціювання ситуації відповідно до цілей злочинного задуму; вплив на процес ухвалення рішення. Маніпулятор послуговується комплексом методів і прийомів, частину яких запозичено із сучасних психотехнологій. Найуживанішими названо використання психічних автоматизмів, маніпуляцію змістом і формою поданої інформації, зміну темпу її викладу, експлуатацію фонових станів і груповий тиск на особистість. Один із ключових висновків дослідження: психотехнології спрямованого впливу роблять уразливим широке коло людей, які не мають типових психологічних і соціально-демографічних рис, притаманних потерпілим від шахрайства, тож уявлення про «типову жертву» вже не дає надійного прогнозу. Головним напрямом протидії автор вважає віктимологічну профілактику: масове інформування громадян про діяльність шахраїв, їхні методи й прийоми з урахуванням соціальної та психологічної характеристики потерпілих. Для судово-експертної практики принципове положення стосується форм використання спеціальних знань. На досудовому розслідуванні та в суді основною з них Онищенко називає судову експертизу психологічного впливу, провідна роль у якій належить експертам-психологам. Психіатричні знання, на його думку, потрібні лише тоді, коли внаслідок впливу в потерпілого виникає змінений стан свідомості, що виключає здатність усвідомлено керувати своїми діями. Реферат стане в пригоді експертам-психологам, слідчим, прокурорам і суддям, які оцінюють наявність і характер психологічного впливу в справах про шахрайство.

Ключові слова: шахрайство, кримінальне маніпулювання, прихований психологічний вплив, жертва шахрайства, психічні автоматизми, віктимологічна профілактика, судова експертиза

психологічного впливу, юридична психологія, змінений стан свідомості.

Manipulation of the Consciousness and Behaviour of Victims in Fraud: Abstract of a Candidate of Psychological Sciences Thesis (Specialty 19.00.06 Legal Psychology)

Onyshchenko O. R.

Abstract. Fraud differs from other property crimes in that the offender obtains property through the victim's own decisions rather than by force. This abstract of a Candidate of Psychological Sciences thesis in legal psychology (Ryazan, 2005) examines how such decisions are covertly steered. Onishchenko O. R. defines criminal manipulation in fraud as a system of means of targeted, concealed psychological influence on a victim aimed at obtaining another person's property or a right to it. The influence unfolds within the fraudster-victim communication and passes through three stages: establishing psychological contact; constructing and initiating a situation that serves the criminal plan; and acting on the victim's decision-making. The most frequent techniques identified are the exploitation of psychological automatisms, manipulation of the content and form of information, changes in the pace of its delivery, exploitation of background emotional states, and group pressure. Several of these techniques are borrowed from modern psychotechnologies, which makes a wide range of people vulnerable, including those who lack the psychological and socio-demographic traits typical of fraud victims. The author presents victimological prevention through mass public awareness of fraudsters' methods, tailored to the social and psychological profile of victims, as the main countermeasure. For forensic practice, the thesis treats the forensic examination of psychological influence as the principal form of using special knowledge in pre-trial investigation and at trial, with psychologists as the leading experts; psychiatric knowledge is needed only where the influence produced an altered state of consciousness that deprived the victim of the ability to control his or her actions.

Онищенко О. Р. Маніпулювання свідомістю та поведінкою жертв під час шахрайства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія». Рязань, 2005. 25 с.

Keywords: fraud, criminal manipulation, covert psychological influence, fraud victims, psychological automatisms, victimological prevention, forensic examination of psychological influence, legal psychology, altered state of consciousness.

Першоджерело: Онищенко О. Р. Манипулирование сознанием и поведением жертв при мошенничестве : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. Рязань, 2005. 25 с. Реферат оприлюднено в журналі 27.06.2021.

REFERENCES

1. Onyshchenko O. R. Manipuliuvannia svidomistiu ta povedinkoiu zhertv pid chas shakhraistva [Manipulation of the Consciousness and Behaviour of Victims in Fraud: Abstract of a Candidate of Psychological Sciences Thesis (Specialty 19.00.06 Legal Psychology)] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. psykhol. nauk : spets. 19.00.06 "Yurydychna psykholohiia". Riazan, 2005. 25 s. : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/sudebnaya-praktika-po-sdelkam-s-porokami-voli/5261-onishchenko-o-r-manipulirovanie-soznaniem-i-povedeniem-zhertv-pri-moshenniche-stve-avtoref-dis-na-soiskanie-uchenoj-stepeni-kand-psikhol-nauk-spets-19-00-06-yuridicheskaya-psikhologiya-o-r-onishchenko-ryazan-2005-25-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Юридичний порадник. Алгоритми дій для представників громадянського суспільства при взаємодії із правоохоронними органами. - К.: Центр демократії та верховенства права, 2021. - 27 с.[1]

Салова Е.

Реферат · оприлюднено 21.06.2021

Реферат. Юридичний порадник адвокатки Е. Салової «Алгоритми дій для представників громадянського суспільства при взаємодії із правоохоронними органами» (Київ : Центр демократії та верховенства права, 2021, 27 с.) створено в межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства». Видання адресоване громадським активістам, які можуть стати жертвами злочинних посягань, і виходить із того, що в такій ситуації потерпілому слід докласти всіх зусиль, щоб винних було встановлено й притягнуто до відповідальності. Авторка пропонує відповіді на п'ять практичних питань: як діяти під час нападу, переслідування та в разі отримання погроз; як реагувати на бездіяльність правоохоронців або перевищення ними повноважень; куди звертатися по захист прав; яким критеріям мають відповідати докази; які існують зразки процесуальних документів. Порадник має прикладний характер і може бути корисним юристам, правозахисникам і потерпілим, що взаємодіють зі слідством на досудовому розслідуванні.

Ключові слова: громадські активісти, напад, погрози, переслідування, правоохоронні органи, бездіяльність правоохоронців, докази, зразки процесуальних документів, захист прав потерпілого.

Legal Guide. Algorithms of Action for Civil Society Representatives in Interaction with Law Enforcement Agencies

Salova E.

Abstract. Civic activists in Ukraine may become victims of criminal attacks, and the effectiveness of the response often depends on how the victim acts from the first minutes. This legal guide by attorney Salova E. (Kyiv: Centre for Democracy and Rule of Law, 2021; 27 pp.), prepared within the Civil Society Sectoral Support Initiative project, offers activists step-by-step algorithms for such situations. The author addresses five practical questions: what to do during an attack, persecution or after receiving threats; how to respond to inaction or abuse of

authority by law enforcement officers; where to seek protection of rights; what criteria evidence must meet; and which templates of procedural documents can be used. The guide is intended for activists, lawyers and human rights defenders dealing with pre-trial investigation authorities.

Keywords: civic activists, attack, threats, persecution, law enforcement agencies, police inaction, evidence, procedural document templates, victims' rights.

Першоджерело: Салова Е. Алгоритми дій для представників громадянського суспільства при взаємодії із правоохоронними органами : юридичний порадник. Київ : Центр демократії та верховенства права, 2021. 27 с.[2] Реферат оприлюднено в журналі 21.06.2021.

REFERENCES

1. Salova E. Yurydychnyi poradnyk. Alhorytmy dii dlia predstavnykiv hromadianskoho suspilstva pry vzaiemodii iz pravookhoronnymy orhanamy [Legal Guide. Algorithms of Action for Civil Society Representatives in Interaction with Law Enforcement Agencies]. - K.: Tsentr demokratii ta verkhovenstva prava, 2021. - 27 s. : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5232-salova-e-yuridichnij-poradnik-algoritmi-dij-dlya-predstavnikiv-gromadyanskogo-suspilstva-pri-vzaemodiji-iz-pravookhoronnimi-organami-k-tsentr-demokratiji-ta-verkhovenstva-prava-2021-27-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Salova E. Alhorytmy dii dlia predstavnykiv hromadianskoho suspilstva pry vzaiemodii iz pravookhoronnymy orhanamy [Algorithms of Action for Civil Society Representatives When Interacting with Law Enforcement Agencies] : yurydychnyi poradnyk. Kyiv : Tsentr demokratii ta verkhovenstva prava, 2021. 27 s. URL: https://drive.google.com/file/d/1szBluPaf9H-CZmqrRUtcXxp73hpEumOgQ/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

29 березня 2018 року в Києві відбувся курс-практикум із написання експертного психологічного висновку для суду[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 02.08.2019

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Анотація. Хронікальне повідомлення редакції про курс-практикум із написання експертного психологічного висновку для суду (Київ, 29 березня 2018 р.). Авторкою й ведучою програми була психолог-експерт Л. О. Копишинська, член Української асоціації транзактного аналізу. Курс для психологів і психоаналітиків: 9 зустрічей по 5 год (45 год) із видачею сертифіката. Тематичний план: правові й методологічні основи судово-психологічної експертизи; експертиза в спорах про місце проживання дитини та порядок спілкування з нею, аналіз типових помилок у висновках; експертиза потерпілих від сексуальних злочинів; участь психолога в комплексній судово-психіатричній експертизі неповнолітнього; експертиза моральної шкоди. Інформацію подано для аналізу розвитку психологічної експертизи в Україні.

Ключові слова: судово-психологічна експертиза, експертний висновок, курс-практикум, сімейні спори, моральна шкода, підготовка психологів.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 02.08.2019.

REFERENCES

1. 29 bereznia 2018 roku v Kyievi vidbuvsia kurs-praktykum iz napysannia ekspertnoho psykholohichnoho vysnovku dlia sudu [On 29 March 2018, a Practical Course on Writing an Expert Psychological Opinion for Court Was Held in Kyiv]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. № 1 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/991-29-marta-2018-v-g-kieve-sostoyalsya-kurs-praktikum-po-napisaniyu-ekspertnogo-psikhologicheskogo-zaklyucheniya-dlya-suda (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

31.01.2019

В Національній школі суддів України було проведено одноденний тренінг для працівників апаратів судів на тему: "Поліграф і психологічна діагностика. Сучасні методи оцінки достовірності повідомленої інформації"[1]

29 січня 2019 року в Національній школі суддів України (Київ) канд. психол. наук, доцент О. А. Назаров, головний редактор журналу, провів одноденний тренінг для працівників апаратів судів «Поліграф і психологічна діагностика. Сучасні методи оцінки достовірності повідомленої інформації». За словами начальника відділу підготовки працівників апаратів судів В. Лисака, такий тренінг школа провела вперше. Учасники ознайомилися з нормативними засадами й вимогами до психофізіологічного дослідження на поліграфі, протестували прилад на собі та розв'язували ситуативні задачі з розпізнавання обману за поведінкою, мімікою й жестами.

05.02.2019

В Україні розроблено Mobi-підлокітники Polygraph, які дозволяють використовуючи звичайний офісний стілець створити професійне крісло поліграфолога[2]

Повідомлено, що 2018 року в Україні розроблено Mobi-підлокітники Polygraph: металеву приставку до офісного стільця ISO («Призма»), яка перетворює його на крісло поліграфолога. Під час психофізіологічного дослідження руки обстежуваного лежать обабіч стільця на висоті 29 см над сидінням, що зменшує статичне напруження м'язів верхніх кінцівок. Виріб розробив і запатентував канд. психол. наук О. А. Назаров; прототипами названо портативні крісла Lafayette (модель 76877P(C)) і Stoelting (модель 83220). Вказано ціну 1830 грн і знижки за замовлення від двох комплектів.

08.02.2019

В КВЕД-2010 з'явилося уточнення, яке стосується виробництва детекторів брехні в Україні[3]

До класу 26.51 КВЕД-2010 «Виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації» додано уточнення, що він охоплює й виробництво детекторів брехні. У новині пояснено, що науково коректна назва приладу — поліграф: він не встановлює брехню як таку, а реєструє нейропсихофізіологічні показники перебігу психічних процесів (пам'яті, мислення, мотивації) у відповідь на стимули за спеціальною методикою. Названо дві моделі комп'ютерних поліграфів, виробництво яких декларується в Україні: «Сфера» (ПП «Українське бюро психофізіологічних досліджень та безпеки») і «Рубікон» (ФОП Дубровський О. Є.).

09.02.2019

25-26 травня 2019 року вперше в Україні в місті Києві відбудеться семінар президента Міжнародного співтовариства поліграфологів Натана Гордона на тему: "Ефективні техніки інтерв'ю (допиту) і тестування на поліграфі у кадровій роботі і розкритті злочинів"[4]

Анонс навчально-методичного семінару президента Міжнародного співтовариства поліграфологів (ISOPE) Натана Дж. Гордона «Ефективні техніки інтерв'ю (допиту) і тестування на поліграфі у кадровій роботі і розкритті злочинів», запланованого на 25–26 травня 2019 року в Києві. Організатори: ISOPE, Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі та МКУ імені Пилипа Орлика. У програмі: інтерв'ю FAINT і MITT, техніки отримання зізнання, Інтегрована техніка зон порівняння (IZCT), горизонтальна система оцінювання поліграм (HSS), алгоритм ASIT Polygraph Suite. Участь лише для поліграфологів.

17.02.2019

Тематичні зустрічі українських поліграфологів - шлях до втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації фахівців молодої професії експерт-поліграфолог[5]

16 лютого 2019 року в Києві відбулася тематична зустріч українських поліграфологів, присвячена оцінюванню запитань порівняння в межах аналітичної теорії поліграфологічних досліджень і практичному значенню двоетапного правила (правил Сентера) для ухвалення рішення під час бального оцінювання тестів ZCT із трьома релевантними запитаннями. Наголошено на відповідальності поліграфологів за вибір визнаних систем оцінювання поліграм і валідних тестів з огляду на ризик хибнонегативних і хибнопозитивних помилок. Нагадано про семінар Н. Гордона 25–26 травня 2019 року.

REFERENCES

1. V Natsionalnii shkoli suddiv Ukrainy bulo provedeno odnodennyi treninh dlia pratsivnykiv aparativ sudiv na temu: "Polihraf i psykholohichna diahnostyka. Suchasni metody otsinky dostovirnosti povidomlenoi informatsii" [The National School of Judges of Ukraine Held a One-Day Training for Court Staff on "Polygraph and Psychological Diagnostics. Modern Methods of Assessing the Credibility of Reported Information"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 31 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/942-v-natsionalnij-shkoli-suddiv-ukrajini-bulo-provedeno-odnodennij-trening-dlya-pratsivnikiv-aparativ-sudiv-na-temu-poligraf-i-psikhologichna-diagnostika-suchasni-metodi-otsinki-dostovirnosti-povidomlenoji-informatsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. V Ukraini rozrobleno Mobi-pidlokitnyky Polygraph, yaki dozvoliaiut vykorystovuiuchy zvychainyi ofisnyi stilets stvoryty profesiine krislo polihrafoloha [Mobi Polygraph Armrests Have Been Developed in Ukraine, Allowing an Ordinary Office Chair to Be Turned into a Professional Polygraph Examiner's Chair]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvan-

nia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 5 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/944-v-ukrajini-rozrobleno-mobi-pidlokitniki-polygraph-yaki-dozvolyayut-vikoristovuyuchi-zvichajnij-ofisnij-stilets-stvoriti-profesijne-krislo-poligrafologa (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. V KVED-2010 ziavylosia utochnennia, yake stosuietsia vyrobnytstva detektoriv brekhni v Ukraini [A Clarification Concerning the Manufacture of Lie Detectors in Ukraine Has Appeared in the Classification of Economic Activities KVED-2010]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 8 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=945 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. 25-26 travnia 2019 roku vpershe v Ukraini v misti Kyievi vidbudetsia seminar prezydenta Mizhnarodnoho spivtovarystva polihrafolohiv Natana Hordona na temu: "Efektyvni tekhniky interviu (dopytu) i testuvannia na polihrafi u kadrovii roboti i rozkrytti zlochyniv" [On 25–26 May 2019, for the First Time in Ukraine, a Seminar by Nathan Gordon, President of the International Society of Polygraph Examiners, Will Be Held in Kyiv on "Effective Interview (Interrogation) Techniques and Polygraph Testing in Personnel Work and Crime Detection"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 9 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/946-25-26-travnya-2019-roku-v-pershe-v-ukrajini-vidbudetsya-seminar-prezidenta-mizhnarodnogo-spivtovaristva-poligrafologiv-natana-gordona-na-temu-efektivni-tekhniki-interv-yu-dopitu-i-testuvannya-na-poligrafi-u-kadrovij-roboti-i-rozkritti-zlochiniv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Tematychni zustrichi ukrainskykh polihrafolohiv - shliakh do vtilennia v Ukraini yevropeiskykh praktyk naukovoi samoorhanizatsii fakhivtsiv molodoi profesii ekspert-polihrafoloh [Thematic Meetings of Ukrainian Polygraph Examiners – A Path to Implementing in Ukraine European Practices of Scientific Self-Organisation of Specialists of the

Young Profession of Expert Polygraph Examiner]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 17 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/948-tematichni-zustrichi-ukrajinskikh-poligrafologiv-shlyakh-do-na-vtilennya-v-ukrajini-evropejskikh-praktik-naukovoji-samoorganizatsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

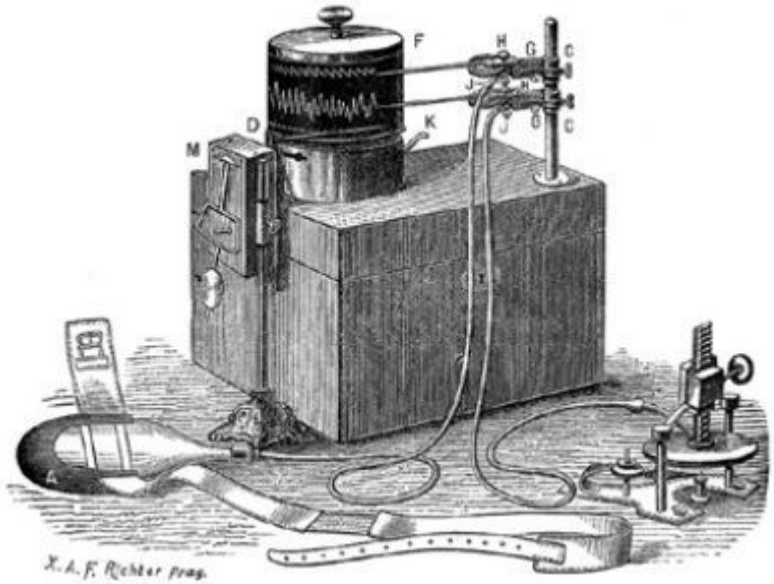
Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

ІСТОРІЯ ПРИЛАДІВ

Поліграф Рудольфа Рота (1881)

Хто першим сконструював поліграф? За дослідженням, яке реферував журнал, це був німецький інженер Рудольф Рот: 1881 року він запропонував клінікам і університетам удосконалену модель свого приладу.

Прилад мав дві назви — «поліграф Рудольфа Рота» (Rothe'sche Polygraph) і «спеціальний фізіологічний апарат». Попередні пристрої реєстрували або один показник, або два показники однієї системи, а прилад Рота одночасно записував реакції двох різних систем організму — серцево-судинної та дихальної [1].

Поліграф Рудольфа Рота, 1881 р. [1]

Дж. Ларсон почав застосовувати «свій» поліграф, кардіо-пневмопсихограф, лише 1921 року, на 40 років пізніше; виготовив його, як і поліграф Л. Кілера 1938 року, Ерл Брайант. За характеристиками прилад Рота переважав поліграф Ларсона: два датчики дозволяли фіксу-

вати різні параметри двох систем, а за потреби й однієї — грудне та діафрагмальне дихання, пульс з передпліччя і скорочення серцевого м'яза, скорочення серця у двох відведеннях [1].

Автор дослідження розглядає поліграф як пристрій «подвійного призначення»: він придатний і для суто медичних фізіологічних вимірювань, і для психофізіологічних досліджень, зокрема як «детектор неправди» [1].

REFERENCES

1. Polyhraf Rudolfa Rota (1881 h.). Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2017. 17 trav. URL: https://expertize-journal.org.ua/detektor-lzhi-poligraf/721-poligraf-rudolfa-rota-1881-g (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2019. № 1 (24). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.1.2019. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19777-2019-1-24 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2019, № 1 (24) (січень – лютий 2019 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 50 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua